כל קרבנות הצבור פרק תשיעי מנחות

הקמחין ולא משוליה מפני השמרים אלא מביא משלישה מאמצעה כיצד [א]הוא בודק הגזבר יושב והקנה בידו זרק הגיר הקיש בקנה רבי יוסי בר' יהודה אומר שיש בו קמחין פסול שנאמר [1]תמימים יהיו לכם ומנחתם תמימים יהיו לכם ונסכיהם: **גמ'** אין מביאין לא מתוק ולא מבושל ולא מעושן ואם הביא פסול והא [ב]קתני רישא אין מביאין את הליסטיון ואם הביא כשר אמר רבינא כרוך ותני רב אשי אמר חוליא דשימשא לא מאים חוליא דפירא מאים: אין מביאין ישן דברי רבי וחכמים מכשירין: אמר חזקיה מאי טעמא דרבי אמר קרא [2]לכבש יין מה כבש בן שנתו אף יין בן שנתו אי מה כבש בן שתי שנים פסול אף יין בן שתי שנים פסול וכי תימא הבי נמי והתניא יין בן שתי שנים לא יביא [3]ואם הביא כשר מאן שמעת ליה דאמר לא יביא רבי וקאמר אם הביא כשר אלא אמר רבא היינו טעמא דרבי דכתיב [3]אל תרא יין כי יתאדם: אין מביאין לא מן הדליות כו': תנא כרמים העבודים פעמים בשנה: רב יוסף הוה ליה קרנא דפרדיסא דרפיק ביה טפי ריפקא ועבד חמרא דדרי מיא על חד תרין: לא היו כונסין אותן בחצבין גדולים: תנא חביות [ג] כדיות לודיות וכינוניות [2]אין מניחין [ד]אותן שתים שתים אלא אחת אחת: כיצד [ה] בודק גזבר יושב וקנה בידו זרק הגיר הקיש בקנה: תנא זרק הגיר של שמרים גזבר הקיש בקנה ולימא ליה מימר מסייע ליה לרבי יוחנן [ו]דאמר רבי יוחנן כשם שהדיבור יפה לבשמים כך דיבור רע ליין: רבי יוסי בר רבי יהודה אומר וכו': בעי [ז] ר' יוחנן [ח]הקדישו מהו שילקה עליו משום בעל מום כיון דפסול כבעל מום דמי או דלמא אין בעל מום אלא בבהמה [ט]תיקו: [ז]ת"ר אלים [י]ממואב כבשים מחברון עגלים משרון גוזלות מהר המלך ר' יהודה אומר מביאין [יא]כבשים שגבהן [יב]כרחבן אמר רבא בר רב שילא מ"ט דר' יהודה דכתיב [4]ירעה מקנך ביום ההוא כר נרחב: כתיב [5]על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכירים את ה' אל דמי לכם מאי אמרי הכי אמר רבא בר רב שילא [6]אתה תקום תרחם ציון רב נחמן בר יצחק אמר [7]בונה ירושלים ה' ומעיקרא מאי הוו אמרי אמר רבא בר רב שילא [8]כי בחר ה' בציון אוה למושב לו:

הדרן עלך כל קרבנות הצבור

שתי [יג]מדות של יבש היו במקדש עשרון וחצי עשרון רבי מאיר אומר עשרון עשרון וחצי עשרון עשרון מה היה משמש שבו היה מודד לכל המנחות [יד]לא היה מודד לא בשלשה לפר ולא בשל שנים לאיל אלא מודדן עשרונות חצי עשרון מה היה משמש שבו היה מודד [טו] חביתי כהן גדול מחצה בבקר ומחצה בין הערבים: **גמ'** תניא היה [יז]ר' מאיר אומר מה תלמוד לומר [יח]עשרון עשרון לכבש האחד מלמד ששתי עשרונות היו במקדש אחד גדוש ואחד מחוק גדוש שבו היה מודד לכל המנחות מחוק

קמחים. שקויינ"ש: **כילד כודק.** לידע אם היין יפה: **גוכר יושב וקנה בידו.** וכיולה כשום מולית היין מן נקב החבית: **זרק הגיר.** שהמחיל לגאת אותו לגן שמחת היין שלף על השמרים: **הקיש.** הגזבר על גבי הכד וקומם זה מיד חב היה [1] סימנו שלא היה רולה לדבר כל זמן שמולילין היין: **שנאמר תמימים יהיו לכם.** ואם היו בו קמחים הרי כבעל מום: **גמ' כרוך ותני.** אין מביאין הליסטיון לפי שאין מביאין לא מתוק וכו' ואם הביא פסול: **רב אשי אמר.** לא תכריך הליסטיון כשר דהיא חוליא דשמשא ולא מאים אבל מתוק מחמת הפירי מאים והיינו דקתני פסול: **מאן שמעת ליה דאמר לא יביא רבי.** דקתני מתניתין דברי רבי והא כריישא דקתני לא יביא [ע"כ רבין וקתני [1] (בהא כריישא) אם הביא כשר והיכי מ"ל ה"ג פסול: **היינו טעמא.** שאין מביא ישן דכתיב אל תרא יין כי יתאדם ולא היה משון יין אלא מדום ושנה לשמוה יש בו עיקר אדמומית טפי לא ולאו משום לבכבש דמי יין: **העבודים.** מפורים פעמיים: **ריפק ליה עפי ריפקא.** שחברו פעמיים: **ודרי מיא על חד תרין.** שהיה יכול למחצו כמים כפליים מיין אחר דיין דעלמא דרי על חד תלמא והו מקבל על חד ששה והיינו על חד תרין דיין אמר: **כדיות לודיות כינוניות.** כלים גיגוים של לוד: **אין מניחין.** את הכלים שתים זו על גב זו: **שגובהן כרחבן.** שהיו רחבים מרוב [1] שמנות כמו שגבוהים והיינו כי נרחב: **שומרים.** מלאכים: [ד] **אחד לא יבשו.** אמרי הגן שומרים: **ומעיקרא.** קודם הוו [ד] **אמרי כי בחר ה' בציון.** אף לעתיד לגא עתידים המלאכים להיות שומרים ולומר כי בחר ה' בציון:

הדרן עלך כל קרבנות

שתי מדות. ר"מ אומר עשרון עשרון דשני כלים היו שם כל אחד מחזיק עשרון: **ולא היה מודד.** לפר בכלי שמחזיק שלש עשרונות אלא מודד שלש פעמים בעשרון: **גמ' אחד גדוש.** שלא היה בו עשרון אלא"כ גודשו: **ואחד מחוק.** שהמחוק היה בו עשרון: **רש"י כת"י**

מגליסה. [של חבית] שעשה [נכתא כדפעות] החבית: **וקקנה.** [אמת] המלה: **זרק הגיר.** כשהגיר של שמרים יולא מן היין: **והקיש בקנה.** הקיש הגזבר [בקנה] אם מולא היין ולומז לו שיתן [את] הכתא ולא היה מדבר לפי שהדבור רע ליין: **שמימים יהיו לכם ומנחתם.** פרט לסולת שהתליעה ושעלה בו אבק: **[גמ'] והא אמרת רישא.** בהליסטין אם הביא כשר והדר תני בתמוך אם הביא פסול: **כרוך ותני.** הליסטין ומתוק בהדדי ותנא בתרייהו אם הביא פסול: **אף יין בן שתי שנים פסול.** אף כדיעבד: **אל תרא יין כי יתאדם.** אלמא בשעת אדמימות מוכחת הוא ויקיש לן בשעבור שנתו עוכרת אדמימות ואיני אדום כל כך כשנה לשמוה: **עפי ריפקא.** מופרו פעם יחירא כלומר פעמיים כשנה: **ודרא מיא על חד תרין.** ביין דהיינו על חד שיתא מים: **כדיות.** חביות קטנים ככדים: **לודיות וכינוניות.** שעשין בלוד: **אין מניחין אותן שתים שתים.** זו בלד זו שמא יתקלקל אמת ותרים מכתתה ותתקלקל גם היא: **כשם שהדיבור יפה לבשמים.** דלמרינן בכריתות (ז:) גבי פגום הקטורת כשהוא שותק אומר הדק היטב: **לחים.** כני שתי שנים: **לבשים.** כני שנה: **גוזלות.** מורים וכני יונה: **שגבהן כרחבן.** שיהא רחבן מרוב שמנן. ל"א [רחבים] גרסינן שיהא גביהם רחבין: **כר נרחב.** כרים רחבים: **כר.** כבש: **מאי אמרי.** הגן שומרים דכתיב לא יחשו: **ומעיקרא.** קודם התורכן: **מאי הוו אמרי כי בחר ה' בציון אוה למושב לו:**

הדרן עלך כל קרבנות

לא כשל שלשה לפר. למנחת נסכים של פר דכתיב היה [1] שלשה עשרונים לפר האחד לא היה מודד במדה אחת שתהא מחזקת שלשה עשרונים אלא היתה שם מדה מעשרון: **מדדן עשרונות.** עשרון עשרון כפני עצמו: ה"ג גמתני' כו היו מודדין לחציי כה"ג: **גמ' אחד גדוש.** שהיה קטן ולא היה מחזיק כשהוא גדוש אלא כשיעור חצירו המחוק ולהכי אחד מחוק דר"מ ס"ל גמרא דשתי מדות של עשרונות היו בלבוד ולא שניהם שוין הויא ליה מדה אחת:

הליסטיון. יין ענבים שנתמתקו בשמש כדמוכח בגמ' דמוקי לה בחוליא דשמשא ומיהו לא כמו שפי' בקונטו' שמולין העבים לשמש דהא בפרק המוכר פירות (נ"ב ע:) קתני בברייתא יין הליסטיון ושל [1] למוקין אלא במחובר בעודן בגפן נמתקו בשמש: **מתוק.** לשון אחר פי' בקונטרס תירוש שלא עברו עליו ארבעים יום ולא יתכן דהא הכא קתני ואם הביא פסול ובפרק המוכר (נט זה סט.) תני רבי חייא יין מגיתו לא יביא ואם הביא כשר ומלאה כלשון אחר שפי' מתוק היינו מתליו ולא מחמת השמש: **כרוך** ותני. [2] להכשיר קאמר כדמוכח סוגיא דהמוכר פירות (נ"ז סט.) דהליסטיון כשר ואע"ג דאיצטריך ליה לתנא למיתני הליסטיון ומתוק לא משמע ליה לרבינא לחלק בין זה לזה:

כשם שהדיבור יפה לבשמים כו'. בפרק קמא דכריתות (דף ו:) קאמר רבי יוחנן מיפכא גבי קטורת דתנו' כשהוא שותק אומר היטב הדק וקאמר מסייע ליה לרבי יוחנן דאמר כשם שהדיבור רע ליין כך דיבור יפה לבשמים משום דכי [1] קאמר רבי יוחנן בנסכים קאמר להו כי היכי דקיש לן בקטורת שהדיבור יפה לבשמים כך הדיבור רע ליין וכי קאי בקטורת קאמר להו כי היכי דקיש לן בנסכים שהדיבור רע ליין כך הדיבור יפה לבשמים: **שגובהן** רחבים גרס"גן ולא שגובהן כרחבן כדאשכחן [3] [4] רוחבו [5] מייתי קרא דכתיב כר נרחב ובגמלאים רבה [6] אמר דבכשים של תמיד דהיו כל כך גבוהים שאוכלים על גבי אחזיה וכשהיו מרכיבין אותן על הגמלים רגלי הכבשים נגררין לאחר [7]:

הדרן עלך כל קרבנות

שתי מדות. אחד גדוש ואחד מחוק. תימה גדול דר"מ דרים לה מקרא דכתיב עשרון עשרון לכבש האחד [8] וכקונטרס פי' דר"מ ס"ל גמרא דשתי עשרונות בלבוד: **גדוש** שבו היה מודד לכל המנחות. מיפכא לא לו לעשות למדוד בגדוש לחציי כ"ג שלא יפסוך הסלת לאדם כשחוטהו: מודד

מסורת הש"ס

[1] ני' המי' לומן אחת אחת ולא שתים שתים אלא שלש שלש. [2] כריתות ז:. [3] [לעיל פה: פו.]. [4] טוטה לד:. [5] נ"ל המים. [6] לקמן 5. [7] ל"ק. [8] נ"ל מלי המרי הכי שומרים הכא כמיב תמיד לא יחשו. [9] ני' ל"ק מלי הוי. [1] במדבר כח. [2] והוא מה שתלון הענגים כשהם נקרא נמוקים מטלל דהליסטיון פיגו כן אלא בתחיבר בגפן נמתקו בשמש ויש"ן רש"ק ל"ק. [3] ל"ל קלי. [4] ערן רש"ק. [5] ל"ל המיתי. [6] ל"ק. [7] [פ' תולדות פ' ס"ס]. [8] ובגרש"י שלפניו ליתא לכל זה ועי' ל"ק [עי' רש"י כתי"ן].

תורה אור השלם

1. והקרבתם אשה עלה ליי פרים בני בקר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימם יהיו לכם: במדבר כח יט
2. ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר ושלישת ההין לאיל ורביעת ההין לכבש יין זאת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה: במדבר כח יד
3. אל תרא יין כי יתאדם כי יתן בכוס עינו יתהלך במישרים: משלי כג לא
4. ונתן מטר זרעך אשר תזרע את האדמה ולחם תבואת האדמה והיה דשן ושמן ירעה מקנך ביום ההוא כר נרחב: ישעיהו ל כג
5. על חומותיך ירושלם הפקדתי שמרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכרים את יי אל דמי לכם: ישעיהו סב ו
6. אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד: תהלים קב יד
7. בונה ירושלם יי נדחי ישראל יכנס: תהלים קמז ב
8. כי בחר יי בציון אוה למושב לו: תהלים קלב יג
9. עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים: במדבר כח כט

לעזי רש"י

שקויינ"ש [קייני"ש]. כחמי עובש.

מוסף רש"י

הקיש בקנה. שהגזבר מקים בקנה למולית היין ומומז לו שרש היא לנסכים ולא היה מדבר כפיי שהדבור רע ליין (בכריתות ו:). **תמימים יהיו לכם ונסכיהם.** אף הנסכים יהיו תמימים (בחיבור בח. לא.). **מדו שילקה עליו משום בעל מום.** דהכי אמר רבי במסכת תמורה (ו:) שהמקדש נעלי מומין לוקה (לעיל פה:). **המזכירים את ד'.** המלאכים המזכירים את ד' על חומתה לבטחה (ישעיה סב. ו). הדרן עלך כל קרבנות הצבור

עין משפט נר מצוה

לה א ב מי' ס"ו מהלי מיטורי מזנח הל' ז: לו ג מי' שם הלכה ו עין כ"מ: לז ד מי' שם ס"ו הל' ג: לח ה מי' ס"ו שם הי"ט: ו (מי' שם):
א ז מי' פ"ל מהלכות כלי המקדש הלכה טז:
ב ח מי' פ"ב מהלכות מעה"ק הלכה מ:

רבינו גרשום

אמר (רבא) [רבינא] כרוך ותני. אין מביאין הליסטון לפי שאין מביאין לא מתוק כו' ואם הביא פסול: רב אשי אמר לא תכרוך הליסטון [ג] הוי חוליא דפירא שכך מינו מתוק ולא מאים ואם הביא כשר: אל תרא יין כי יתאדם. ועד שתי שנים יש בו עיקר אדמומית: דרפיק ליה טפי ריפקא. שחברו פעמים: ודאדרי מיא. ומקבל מים למזיגתו כפלים מיין אחר: חבית היינו כדיות לודיות בינונית כלומר כדים בינונית של לוד: אין מניחין אותן הכדים שתים שתים זו על גב זו: כיצד בודק. שיודע אם הוא יפה היין: הגזבר יושב וקנה בידו ויראה כשמוציא זה היין מן נקב החבית זרק הגיר הסילון שנתפך למראה שמרים הקיש הגזבר בקנה על גבי הכד וסותם זה מיד וזה היה סימנו שלא היה רצה לדבר הגזבר כשזה מושך היין שהדבור רע ליין כדאמרינן בפס' שבת המשתכר לעדשים: שגבהן כרחבן. כלומר שהיו נראין נמוכין מפני שהיו שמנים ביותר והיינו כר נרחב: הפקדת שומרים. מלאכים: תמיד לא יחשו: מאי אמרי מעיקרא. קודם חרבן כי בחר ה' בציון:

הדרן עלך כל קרבנות הצבור

ג) נראה מזה דרבינו גרס להיפך חוליא דשמשא תמים חוליא דפירי לא מתים.

שיטה מקובצת

א) והא אמרת רישא: ב) כדות לודיות: ג) כיצד הוא בודק הגזבר יושב והקנה בידו: ד) רבא. תיבות ר' יוחנן נמחק: ה) מודד לחביתי כה"ג: ו) היה שלא שמנונית: ז) ותני. לא כדס"ה לפסול דבפרק המוכר (פירות) אמר הליסטון אם הביא כשר אלא להכשיר: ח) בראשכחן ברוחבו: ט) לארץ ואיך יכולין להיות כל כך רחבין:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com